

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עככ"ב - לכריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכ"ר

גליון מס' 385

ערש"ק פרשת "ניצבים-ויכר", כד' באלול תשע"ג

שנה טובה!

המפתח בידנינו!

"ה' מי לא ירא מיום דין הנורא". מילים מצמררות אלה לקוחות מהמחזור של ראש השנה ומזכירות לנו שבשבוע הקרוב כולנו נעמוד לדין. דין נורא בו ישפוט אותנו מלך העולם על כל פרט ופרט מהשנה החולפת. כל מחשבה ומעשה יבואו בחשבון, כל צעד ופעולה, כל מצווה ועבירה. אין זה משפט בפני שופט או מלך בשר ודם שאפשר לשחדו או להעלים ממנו, לשקר לו או להביא עדי שקר. כל מצפוניו של אדם ידועים לו, חוקר ליבות ולב הוא יתברך. חודש אלול - חודש הרחמים והסליחות כבר עומד להסתיים. עומדים אנו בשבת האחרונה של השנה, וידועים דברי רבותינו ז"ל שבכוח השבת לגאול את האדם ואף את כל ישראל, ויותר ממה שהאדם שומר את השבת, השבת שומרת עליו. ולכן שומה עלינו להתחזק ביותר בזאת השבת ולשמור ולענג יותר את השבת הזאת, שכן הכל הולך אחר החיתום... חשבון הנפש צריך להיות כעת נוקב יותר מתמיד. הפשפוש והמשמוש במעשים צריך להיות יותר אמיתי, שכן נשאר לנו ימים ספורים להטיב את הכתיבה. ומי לא רוצה וצריך להטיב את החתימה. כמה עבר עם ישראל בשנה החולפת בכלל ובפרט. רשימת הנפטרים והחולים הולכת ומתארכת, בעיות וקשיי פרנסה, חיים בלי יישוב הדעת ושמחה אמיתית, ואת עלית על כולנה - הגזירות האיומות על עולם התורה. מי יכול לתאר ולשאר את הנזק והאסון שיכולות להביא לעולם גזרות קשות אלו? כמה צריך כל אחד ואחד מאיתנו להרבות בזכויות כדי לסתום את הפירצות בחומת המגן של עם ישראל שניגרמו בגלל גזירות אלו. כמה צריכים אנו להרבות בתורה ובמצוות כדי שנוכל לרצות את בוראינו ולהראות לו שעדיין נשארו נאמנים לו ולתורתו הקדושה וחפצים אנו בחיי תורה, ורק התורה הקדושה רק היא חיינו ואורך ימינו, היא נר לרגלינו ועטרה לראשינו. המפתח לאושר ולהצלחה בידינו. אם רק נשכיל לעשות תשובה שלמה בזמן, כל השערים הטובים יפתחו לנו. אך ישנה בעיה אחת, נלאים אנו להשתמש במפתח וחושבים אנו לנסות מזלנו בדרך אחרת, והדבר יובן על פי משלו של הגאון רבי אברהם ענתבי זצ"ל, ראב"ד ארם צובא שהובא בספר "מעין השבוע": מעשה באדם שנקלע למצוקה כספית חמורה. חובותיו הלכו ותפחו, והנושים עמדו לעקל כל אשר לו. הלך ברחוב ועשתונותיו נבוכים: מהיכן ישיג את ההון העתק הדרוש לו לכיסוי חובותיו. נשא עיניו למרום ושפתיו רחשו תפילה: "ריבונו של עולם, נקלעתי לצרה - אנא ה' הושיעה נא!"; וה' שומע קול שוועה. רוח קלה הביאה לרגליו פיסת נייר. גחן והרימה, והנה כרטיס הגרלה בידו! תוהה ומשמים המשיך בדרכו. עבר ליד דוכן פייס והסתקן. מבחון תלויה הייתה הכרזה ועליה מספרה הזכייה. הביט בכרטיסו והשווה, וראה שזכה בזכייה הגדולה! אך מיד נתכרכמו פניו. חשב: "ומה האם עלי לנסוע לביט מפעל הפיס, להציג את הכרטיס, ללכת מפקיד לפקיד... לא, חבל על הטרחה!". הניח לכרטיס לנשור מבין אצבעותיו, והמשיך בדרכו כשהוא תוהה מהיכן יכסה חובותיו, ושפתיו ממלמלות בכאב לב: "ריבונו של עולם, מתי תשמע את תפילתי ותשלח לי ישועה?". עד כאן המשל והוא כה מקומם, מסיים במעין השבוע וכותב, גם כאשר אנו יודעים שאנחנו הננו הנמשל... שהרי כרטיס ההגרלה בידינו, הכרטיס הזוכה, המזכה בכל טוב: ואתה תשוב ושמעת בקול ה' - ואז יבואו כל הברכות וישיגונו. מה נדרש מאיתנו? לסובב את המפתח - להרהר בתשובה, להקפיד יותר בשמירת התורה והמצוות. אחים ואחיות יקרים, בואו ונבין בהבנה כנה ואמיתית שימים הרי גורל לפנינו, נטיב את דרכינו ונאשר אורחותינו, נדבק בבוראינו ונפשפש במעשינו, והיה זה שכרינו!

כתיבה וחתימה טובה לכל בית ישראל!

ניצבים אנו בסופה של שנת תשע"ג. עוד שנה שעברה - חלפה לה ביעף. וכבר לימדונו חז"ל: "הכל הולך אחר החיתום". באפשרותנו וביכולתנו, גם אם עד עתה לא התעוררנו מתרדמתנו, לקום ולהתנער ולנוס ממנו יתברך - אליו! שומה עלינו להישמר ולהיזהר לבל חלילה נתנהג בימים הגדולים והקדושים של ראש השנה שבהם נקבע כל מאורעות השנה הבאה לטוב ולמוטב כאותו כפרי שבדרכו לעיר הגדולה, צדה מסילת הרכבת הארוכה את עינו. "פה אשב כי איתיה" חשב בליבו, וממחשבה למעשה - פרש את שמירתו ונתן שינה לעינו ותנומה לעפעפיו לנוח מטורח המסע... לא עבר זמן מרובה ושריקות חדות נשמעו באויר, הרכבת הכבדה והאימתנית מתקרבת במהירות עצומה, והכפרי שלראשונה בחייו שמעו אוזניו את מנגינת הפלאים החל לפזז בקול נעים גילת ורנן בלב מלא שמחה, אולם שמחה זו נפסקה באחת... כך חלילה עלולים גם אנו להראות. גילונו בעלי המוסר ז"ל, אם נבוא לראש השנה במטרה לשמוע את "מנגינת השופר" ולטעום מדובשה של הדבורה, "העוקץ" עלול להיות רע ומר... שנהיה לראש ולא לזנב, נישא בקול תפילתנו שתתקבל לרצון, והרי ידוע "שחכם עיניו בראשו", אם נשכיל ונדאג שהראש דהיינו "ראש השנה" יהיה יום המקודש לתפילה ולתחינה, לתורה, להודאה לה' יתברך על העבר ובקשה על העתיד, יחד עם הארת פנים למשפחה ולכל הסובבים נזכה לכתיבה וחתימה טובה ושנה ברוכה לנו ולכל בית ישראל אמן!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו ת"א	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:18	19:43	18:45	ת"א
20:22	19:41	18:30	י-ד
20:21	19:44	18:37	חיפה
20:21	19:42	18:47	כ"ש

הפסרת השבוע: "שוש אש"ש"

מטעמים לשבת

באו? - לתת שכר למביאייהם (רש"י). מסופר על הגאון רבי יוסף כהנמן זצ"ל מפונוביז, שפעם אחת הגיע למקום נידח מיהודים, שם פגש יהודי בעל מסירות נפש עצומה לתורה, הדבר התבטא בזה ששלח את ילדיו למקומות מרוחקים מאוד ללמוד תורה. שאלו הרב: מהי הסיבה שגרמה לך לכך? השיב לו הלה: בהיותי ילד קטן, דאגו הורי לחינוכי ושכרו מלמד שילמדני תורה. ויהי היום, ומצבם הכלכלי הורע מאוד ולא היה ביכולתם לשלם למלמד את שכרו, הודיע להם המלמד שהוא נאלץ לעזובם ולחפש לו מקום אחר. בלילה כאשר שכבתי במיטתי, שמעתי את שיחת הורי המודאגים מאוד מהחלטת המלמד, הם נועצו ביניהם והחליטו כי אינם מוותרים על לימודי איתו ויהי מה, ולשם כך ימכרו את פרתם היחידה, והם מוותרים על החלב, ואת התשלום שיקבלו תמורת הפרה יתנו למלמד... דיון זה, והחלטה נועזה זו - אמר אותו יהודי - חדרה לעמקי נפשי, והיא אשר גרמה לי שאשלח את בני ללמוד תורה על אף שהדבר כרוך במסירות נפש. (תורת הפרשה)

ברוך הוא את טעמיהן ומתן שכרן של המצוות, כדי שלא יניח אדם מצוות שמתן שכרן מועט ויעשה רק רת המצוות שמתן שכרן מרובה. (חולין). עוד אמרו חכמינו, כי בשתי מצוות הבטיחה תורה: "למען ייטב לך והארכת ימים" - במצווה החמורה ביותר: כיבוד אב ואם, ובמצווה הקלה ביותר: שלוח הקן - ללמד שכל המצוות שוות ויש לקיימן במידה שווה. זהו איפוא פשוטו של הפסוק: "הנסתרות לה' אלהינו" - הסתיר השם יתברך מאתנו מתן שכרן של המצוות, "הנגלת לנו ולבנינו" - אולם גילה לנו מתן שכרן של שתי מצוות, שהאחת נוגעת "לנו" - היינו: שילוח הקן, והשניה נוגעת "לבנינו" - היינו: כיבוד אב ואם - כל זה, גם הנסתרות של כל המצוות והנגלות של שתי המצוות הללו, הוא כדי "לעשות את כל דברי התורה הזאת" - למען נעשה את כל המצוות ואל נבחר לנו את המצוות שמתן שכרן מרובה...

(מעיינה של תורה)

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (כ"א, י"ב)
האנשים ללמוד והנשים לשמוע, והטף למה

"אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם" (כ"ט, ט)

פירש הרב "תכלת מרדכי" זצ"ל: כידוע, "היום" רמז לראש השנה, בו ניצבים כולם לפני ה' לשוב בתשובה וליוכות במחילתו. והנה, בכל ימות השנה שונים הם הגורמים המעוררים את האדם לתשובה. והם: "ראשיכם", יש המתעוררים לתשובה על ידי המחשבה והעיון וחשבון הנפש. "שבטיכם", שבת הוא שוט הלקאה, "שבת לגו (לגוף) כסילים", היא התשובה מחמת יסורים. "זקניכם", יש המתעוררים בהגיע ימי הזיקנה, כשן תסיסת הנעורים ומירוח החיים ובהתקרב הקץ. "שטריכם", יש המתעוררים לה כאשר הם מתמנים להורות ולהדריך אחרים... אבל כל זה, בכל ימות השנה. לקראת יום הדין, אין מעורר חזק יותר מהדין הצפוי ותוצאותיו. לקראתם, צריך שיתעורר "כל איש ישראל"!... (מעייין השבוע)

"הנסתרות לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת" (כ"ט-כ"ז)
חכמינו אמרו, שלפיכך לא גילה הקדוש

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

כמו שנאמר: "הוכח תוכיח את עמיתך - ולא תישא עליו (לבדו) חטא", אלא תכלול גם עצמך. וזהו: "ויילך משה, וידבר אל כל ישראל". דיבר הוא לשון קשה, דברי תוכחה. אבל משה רבינו לא ניצב מולם אלא הלך אליהם וכלל עצמו עימם, וכך השפיעו דבריו ועשו פירות!

✽ ✽ ✽

הגאון רבי שלום עמאר זצ"ל, מחבר הספר "שים שלום" בו יישב את כל קושיות רבינו הרמב"ן זצ"ל על רבינו הרמב"ם זצ"ל, היה שד"ר (שלוחא דרבנן) מטעם חכמי טבריה למדינות המערב. בפרשתנו, בה נצטוונו על כתיבת ספר תורה, נספר מה שמובא בשמו בספר "מעשה צדיקים": יהודי אמיד ממשפחת רבני פינטו, הזמין ספר תורה אצל תלמיד רבינו **"אור החיים"** הקדוש זצ"ל, שכתבו בקדושה ובטהרה ובכוונה יתרה. בסיום כתיבתו הובא הספר לבית העשיר, שעשה סעודה גדולה לאנשי עירו שבאו לשמוח בשמחתו. אך בבוקר, כשבקיש לקרוא בספר - נעלם ואיננו, והשמחה הפכה לתוגה: הגביר זעק זעקה גדולה ומרה, ושקע בדיכאון. שלוש שנים לאחר מכן הגיע לעירו שד"ר מעיר הקדוש צפת, ושאל לגביר. הוא סיפר לפי תומנו, כי ערב אחד ערכו בצפת "הסגרה" (היינו ליל שימורים ללימוד ותפילה) ולפתע נפתחו שערי הייכל מאליהן. תמרו וניגשו להיכל, ומצאו בו ספר תורה חדש, כלול בהדרו, ועליו שם הגביר ושם עירו. והריהו שם עד היום הזה, ונוהגים בו בקדושה יתירה ביראתם פן ילקח מהם. שמע זאת הגביר, ושמח שמחה גדולה עד מאוד! ככל שהמעשה פלאי, הרי כדברים האלו עצמם נעשה עם כל מצוותינו - דבר אינו נאבד! נתנו פרוטה לצדקה - והיא מעופפת למרום, שמורה שם ב"היכל". למדנו פרק משניות, דף גמרא, האזנו לשיעור תורה, לקלטת מוסר. גמלנו חסד, עשינו טובה - הכל נצבר לזכותנו, ויזכנו ביום הדין לשנה טובה ומבורכת! (מעייין השבוע)

הגאון רבי אברהם פטאל זצ"ל, נולד לפני כמאה שנה בעיר חלב שבסוריה, ומילדותו הקדישוהו הוריו לחיי תורה והוא עשה חייל בלימודיו. בשנת תרצ"ו עלה ארצה והשתקע בשכונת נחלאות בירושלים. הוא פנה מיד להמשיך בחינוך הנוער בו השקיע את כל מרצו עוד בחו"ל, וכינס את ילדי השכונה ללימודים בתלמוד התורה אותו ניהל, מלבד שיעורי התורה אותם השמייע בבתי כנסת שונים בירושלים. גם בשבתות היה דורש ברבים, ובלכתו לאותן דרשות, אירע המעשה הבא. בסמוך לבית הכנסת גר יהודי חילוני "להכעיס", שהיה עומד ומעשן בשבת קודש ברחובה של ירושלים. כשראה את הרב הולך לדרשה, התקרב אליו ונשף בפניו את עזן הסיגריה: מלווי של הרב ביקש להוכיחו ולגער בו, אבל הרב אמר לו בנעם: "הקדוש ברוך הוא יחזיר אותי ואותך בתשובה שלימה". הדבר חזר ונשנה בכל שבת. הלה התגרה, והרב אמר בנעם: "ה' יחזיר אותי ואותך בתשובה שלימה לפניו". שבת אחת לא עמד אותו אדם בדרכם. לאחר הדרשה, כאשר הרב ביקש לשוב לביתו, ניתקל בו ברחבת בית הכנסת. התעלם ממנו והלך לביתו בחברת מלווי - והנה הלה פוסע אחריהם. הרב נכנס לביתו, ואותו יהודי מבקש להיכנס אחריו. חשש הרב שהלה מבקש לנקום בו על דבריו שהוא יחזור בתשובה, ורמוז למלווי שישארו עימו. נשאר, וגם אותו יהודי. בחדר שררה דממה מתוחה. הלה הפך אותה, באמרו בקול רוטט: "כבוד הרב, אתה מכיר אותי?", תמה הרב, ושאל: "מה רצונך?", "כבוד הרב, באתי לבשרך כי ניחמתי על מעשי, וחזרתי בתשובה. בזכותך. אותה תשובה שלך שנאמרה בהבלגה, ובאהבה, שה' יחזיר אותי ואותך בתשובה, חילחלה בנפשי. אמרתי לעצמי: "אתה מתגרה בו, והוא - לא זו בלבד שאינו משיב מלחמה, אלא כולל את עצמו ואותך יחדיו, בקטגוריה אחת. הוא רואה בך אח וחבר, כדאי להסתפח אליו. והנה אני כאן - רבי, הורני את דרך התשובה!". רבותינו מצאו הנהגה זו בתחילת פרשתנו. בספר "אהבת חיים" הביא בשם "פניני התורה", שהרצה להוכיח אחרים, יכלול עצמו עימם.

והייתם לי סגולה

סגולה נפלאה מאוד לכל מי שיש לו חולה בביתו ב"מ, שיזהר תחילה וטרם כל לבדוק את המזוזות, (וכמובן ילך גם לרופא לעשות את ההשתדלות מצידו), כי עיקר השמירה הוא על ידי המזוזה כידוע, כמו כן כשיש יולדת המקשה ללדת יבדוק את המזוזות.

(המזוזה והלכותיה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הינור הבנים

מה יצא מהם? תזליטו אתם!

הזדמנות פז ניתנת להורים להפוך את בתיהם למעון קדושה, על ידי שישתדלו מאוד להפיח מסר רוחני גם בפעולות הגשמיות והפשוטות שבבית, ובכך יחנכו את הילד, שניתן לעבוד את ה' גם בפעולה טכנית פשוטה ושיגרתית. כגון שמבקשים מהילד להכין שתיה להורים, או למלאות שליחות מסוימת, יאמרו לו שברצונם לזכותו במצות כיבוד אב ואם. או שכאשר מבקשים מהילד לעזור לאחיו הקטן בעזרה כלשהיא, ידגישו לו את הזכות שנתגלגלה על ידו לעשות חסד עם הזולת, ובכך ירגיש הילד חוויה רוחנית על כל צעד ושעל, וישמח לעזור בבית, כיון שנהפך הכל להיות בעל ערך רב ובעל חשיבות רבה. הילד מושפע גם מדירוג סדר העדיפויות בבית. הילד עלול לקבל השפעה שלילית כאשר רואה הוא שהוריו מתפשרים בקלות לצרכי מצוה, וקונים את המינימום האפשרי כגון ציצית, תפילין וכיוצא בזה, ואילו כאשר מבצעים בבית שיפוצים, מתרוצצים ההורים מחנות לחנות, מבררים מתייעצים משווים מחירים, ולבסוף קונים את השיש היקר ביותר או את הקרמיקה היקרה ביותר, ואז נוכח הבן לדעת ולהבין, שהדברים הגשמיים תופסים מקום יותר נכבד חלילה מאשר הדברים הרוחניים. לעומת זאת כמה נפלא כשהילד רואה הבחנה ברורה בין גשמיות לרוחניות. וההורים מבהירים לילדיהם למשל כי אפשר לחיות גם עם חרסינה פשוטה וזולה, וכי אין היא כדאית להשקיע עבורה זמן רב, ואילו כאשר קונים תפילין או מצוה אחרת, הרי שכדאי לבזבז עבור מצוות אלו זמן רב וכסף רב. ועתה נחשוב האם יש מקום לשאלה מה יצא ממנו? או מדוע הוא יצא כך? הרי זה מה ששידרנו, דיברנו, החשבנו. וחנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. צריכים עבודה וה' יעזרנו להצליח בחינוך ילדינו לתורה ויראת ה' טהורה אכ"ר.

שלום בית

להזליף את המשקפיים

ידוע הדבר ומפורסם הענין שעיקר המריבות בין בני הזוג נובעות כתוצאה מראיה לא נכונה על בן/בת הזוג, יודעים אנו לדון לכף זכות את "כל העולם כולו" חוץ מאשר את הקרוב ביותר לליבו מי שבלעדיו אין שלימות ואין ואין... וכדי להבין עד היכן צריך לדון לכף זכות ולראות את הטוב הרי לנו ג' מעשיות קטנות מגדולי ישראל: מסופר על הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שבבואו לירושלים, הלך לכותל המערבי בלויית יהודי ירושלמי אחד. וכשראה אותו ערבי אחד בעל חנות בסמטאות הסמוכות, קם וזרק על פניו קליפת תפוז. החזיר הצדיק פניו אל הערבי, ואמר לו באידיש: "תודה רבה!" הערבי הלז לא הבין כלום מדברי הרב, אך חפץ היה לדעת, מה אמר לו הרב. שמא קילל... על כן פנה אל הירושלמי ושאלו מה דיבר הרב? השיב לו היהודי: כי אמר לו "תודה רבה". חזר הערבי וביקש מהרב שיסביר לו, על מה התודה רבה? וכי הוא עשה מעשה הראוי לתודה? השיב הצדיק על ידי המתרגם: התודה רבה נתונה לך שזרקת בפני קליפת תפוז - הבלתי מסוכן - ולא אבן שהסכנה בו רבה.

ומסופר על רבי זוסיא מאניפולי שנכח פעם בבית מורו הגיד ממזריץ, בשעה שאדם כלשהוא בא אל המגיד לבקש על צרכיו ועניניו. בגדולתו ראה רבי זוסיא כי עוונותיו של האיש המבקש רבים מאוד - וחרה אפו, כיצד מעז אדם שכזה לעמוד בלא אימה ופחד, ובלי לעשות תשובה, לפני איש קדוש כהמגיד ממזריץ? פנה איפוא רבי זוסיא אל האיש וגער בו: אדם שכמוך - כיצד אינו בוש לעמוד לפני רבינו הקדוש בלא הרהורי תשובה? ואולם, לאחר שעזב האיש את חדרו של המגיד - נחם רבי זוסיא על דבריו והצטער על שבייש אדם מישראל. ראה המגיד בצערו ובירך אותו, שמעתה לא יראה כל רע באדם מישראל, אלא את הטוב בלבד יראה. ואומנם מהיום ההוא והלאה לא ראה רבי זוסיא מאניפולי כל רע באיש, כי אם את הטוב שבבני ישראל ראה. וידוע הדבר ומפורסם הענין שהאדמו"ר רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל היה מרבה ללמד זכות על עם ישראל, והיה אומר שכל אדם מחוייב תמיד ללמד זכות וסנגוריה על ישראל ולראות תמיד רק את הטוב שבהם, ובדאי הבה ליטהר במידה זו מסייע לו השם יתברך שלא יראה שום רע חלילה בישראל, ויוכל תמיד ללמד סניגוריה ולזכות את ישראל. ואוהב היה רבי לוי יצחק את כל אדם מישראל, ורחמיו על כל מי שהיה נקרא בשם יהודי, וכל איש ישראל היה אצלו בחזקת כשרות והיה מלמד עליו זכות, וכשסיפרו לו פעם אחת על יהודי זקן בן שבעים שהמיר את דתו, אמר הוא: הביטו וראו שגם הפחותים שבישראל יש בהם איזה ניצוץ של קדושה, כי הרי גם יהודי מומר זה נלחם שבעים שנה עם יצרו הרע ולא רצה לכפור באלוקי ישראל... ואם בזרים ובגויים ומומרים כך בבן/בת זוגנו על אחת כמה וכמה ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבולות יקנה.

אברי שפר

* **הרה"ק רבי זאב מסטריקוב אומר:** השותק, שעה שאין לו מה להגיד, אינו שומר לשונו, הוא רק מעיד על עצמו שאינו טיפוש. שומר פיו ולשונו - הוא השותק בשעה שיש לו מה לומר.

* **הרה"ק רבי מנחם מנדל מוורקה אומר:** הסוס שתקן גדול, אינו מוציא דבר מפיו, ואף על פי כן סוס תהו. שתקן, הוא השותק בעת דיבורו.

* **הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר:** בימי הנעורים לומדים לדבר, בימי הזקנה - לשתוק, וזו מגרעתו הגדולה של האדם, לומד הוא לדבר בטרם ידע לשתוק.

* **הרה"ק רבי חנוך גרשון מרדזין אומר:** מחבב אני את דברת החכם, אבל יותר את שתיקת הכסיל. (פתגמים נבחרים)

ועל כן יאמרו המושלים-משל ונמשל

בעד המשקפת המקטינה על מטען התבואה, ומשך ברסן הסוסים. הם משכו בעול - ולשווא. הרים עליהם את שוטו והצליף בהם - ומאומה עמד האיכר אובד עצות, ולא הבין מה ארע כאן. הוא מביט בתבואה בצד האחד של המשקפת, והיא קטנה עד מאוד. הופך את המשקפת ומביט בפתח - והוא גדול עד מאוד. הפתח גדול והתבואה מעטה, ולהיכנס אינה נכנסת... ואין את מי לשאול לפרש דבר, כי האדם שמכר לו את משקפת הפלאים, ניגזו ונעלם... עבר שם אדם פיקח, וראהו מסתכל כך ומתבונן כך, ומצליף בשוטו בלא תכלית. אמר לו: "הוי, שוטה נבער, הרף! הלא תבין שהמשקפת לא תשנה את המציאות! והלא תבין, שאי אפשר להסתכל על הפתח מן הצד האחד, ובתבואה מן העבר האחר?" אמר האיכר: "ומה אעשה איפוא?", ענהו: "הרי אין פשוט מזה! הסר מן התבואה עד לגובה הפתח - ותכנס בקלות..." **והנמשל:** לשויון הנפש בחודש אלול, יש סיבה. אנו מודעים לכך שאיננו מושלמים. כולנו מודעים לכך שאנו באים ליום הדין עם עגלה מלאה עוונות למעלה ראש. באיזו זכות, באיזו טיעון, כסבורים אנו שנוכל להיכנס בשערי הרחמים והרצון? והתשובה היא, שהיצר הרע סימא את עינינו, ומכר לנו משקפת פלאים. מצד אחד, היא מגביהה לאין שיעור את הרחמים והסליחות, ומן הצד השני היא מקטינה ומזעירה את עוונותינו עד שהם נעלמים כמעט מן העין. באופן כזה, אין כל סיבה מדוע העגלה לא תעבור בקלות...מה נעשה, וזוהי רמיה עצמית. עלינו לזנוח את משקפת התרמית, ולהסתכל נכונה. להסתכל נכונה, ולהחרד. להבין, שעד שלא נסיר את הר העוונות מן העגלה על ידי תפילה, תשובה וצדקה, היא לא תעבור...

(שערי ארמון)

בספר מטה יהודה הביא את **משלו** הנפלא של הגאון רבי יהודה ליב לזרוב וצ"ל: מעשה באיכר נבער, שהעמיס על עגלתו את יבול שדהו, ערמות אלומות לאין מספר, וביקש להכניסן לגרונו. פתח את דלתות האסם, ומשך ברסן סוסיו. הסוסים נכנסו פנימה אבל העגלה נתקעה. היא היתה טעונה בהר נישא של תבואה, ופתח האסם היה נמוך עבורה. הכה האיכר את הסוסים בלא חשך, אבל העגלה לא משה ממקומה. עבר שם לץ קל דעת, ואמר: "למה תכה את סוסיך לשוא, האיכר רואה שהמטען גדול מן הפתח?", אמר האיכר: "ומה אעשה?". ענהו: "קנה ממני את המשקפת הזאת, המגדילה כל דבר לאין ערוך, הבט בה על הפתח - והוא יגבה. כך תוכל להכניס את העגלה בלא כל מאמץ!". האיכר קנה את המשקפת בכסף מלא, והלץ פנה והלך לדרכו. הביט האיכר בפתח מבעד למשקפת - ואכן, הוא גבה פלאים. משך האיכר ברסן הסוסים - והם לא משו ממקומם. הכה אותם - ולשווא... תמה והשתומם: הלא הפתח גדל, ומדוע העגלה אינה זזה? הוא קרא בקול גדול אל הנוכל המתרחק: "הי עצור! הפתח גדל, מדוע העגלה עודנה תקועה במקומה?". ענהו הנוכל: "שטיא, הלא תבין. הפתח אומנם גדל, אבל אם תביט באותה משקפת על העגלה תראה שגם ערמת התבואה גדלה בהתאם!". הביט האיכר במשקפת על התבואה, וראה שאמנם כן הוא. הפתח גבה, וגם התבואה, והכל נשאר כשהיה. קרא וצעק: "אם כן, לא הועלת לי במאומה. קח את המשקפת והשב לי את כספיו", והנוכל צעק אליו בתשובה: "לא כן! כשאתה מביט בתבואה, עליך להפוך את המשקפת לצד המקטין שלה, והכל יבוא על מקומו בשלום!". הוא המתין עוד רגע, עד שהפך האיכר את המשקפת והביט בתבואה - ואכן, היא קטנה לגודל מזערי. פניו של האיכר קרנו, והנוכל המשיך בדרכו ונעלם מן העין. הביט האיכר בריכוז

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ בליל ראש השנה לפני תפילת ערבית אומרים פיוט "אחות קטנה", שבו נזכר תכלה שנה וקללותיה, ומסיימים הפיוט ב"תחל שנה וברכותיה" ולאחר מכן אומרים מזמור "הרינינו" שנאמר בו "תקעו בחודש שופר", ואם חל בשבת אומרים קבלת שבת לפני הפיוט הנ"ל, ואין אומרים במה מדליקין, ומתפללים ערבית בכוונה והכנעה ובתחנונים ויהיה בבית הכנסת ביראה ורעד כי כבר הגיע העת להכין כסאות למשפט בשמיים ממעל, וראוי לכל אדם להתנהג בימים אלו בחסידות ולהתפלל בכוונה גדולה.
- ✓ יש נוהגים להתפלל בראש השנה ויום כיפור בכריעה ובכפיפת הראש, וצריכים הם לזקוף בסוף הברכות דהיינו קודם שיאמר ברוך אתה ה' וכן בתחילת הברכה, והטעם - שלא להוסיף על תקנת חכמים שלא תיקנו אלא בתחילת אבות ובהודאה ובסופן. וטוב יותר להתפלל באברים זקופים "ובלב כפוף ודמעות".
- ✓ אף על פי שכתבו הפוסקים שבראש השנה וכיפור מותר להתפלל בקול את העמידה, מכל מקום כל ראה לדבר ה' יתפלל בלחש כמו בכל השנה, כי כתוב בזוהר הקדוש: שאם מגביה קולו כל כך עד שחברו יכול לשמוע תפילתו - אין תפילתו נשמעת למעלה.
- ✓ בתפילה של ראש השנה אומר: "המלך הקדוש" במקום "האל הקדוש", ואם טעה וחתם "האל הקדוש", אם נזכר תוך כדי דיבור (כדי אמירת "שלום עליך רבי") ומיד חתם "המלך הקדוש" - יצא, אבל אם לא נזכר אלא לאחר מכן - חוזר לראש התפילה. ואין חילוק בזה בין תפילת ערבית של ראש השנה לשאר התפילות. ואם ברור לו שהתפלל על הסדר לומר "ובכן תן פחדך" וכו', רק שמסופק בגמר הברכה אם סיים "המלך הקדוש" - אין צריך לחזור.
- ✓ אם טעה ולא אמר "זכרנו לחיים", "מי כמוך" ו"כתוב" "ובספר חיים" - אינו חוזר, ואפילו לא עקר רגליו עדיין אלא שחתם ברוך אתה ה' שבסוף אותה הברכה ו"זכרנו לחיים" כיון שהיא בקשת רחמים אם לא אמרה במקומה - יאמר אותה בשווע תפילה.
- ✓ אם ראש השנה חל בחול אומר "יום תרועה" מקרא קודש, ואם חל בשבת אומר "זכרון תרועה". ואם טעה ואמר בחול זכרון תרועה או בשבת אומר יום תרועה - יצא ידי חובה. ואם חל ראש השנה בשבת אומרים "אלקינו ואלקי אבותינו רצה נא במנוחתינו", אלא אם כן הדבר ידוע שמנהג המקום ההוא שלא לאומרו כלל, אז יש להניחם במנהגם.
- ✓ בבואו לביתו יהיה השולחן ערוך ונרות דולקים כמו בשאר ימים טובים, והאשה צריכה להיות זריזה לערוך השולחן ולכסותו במפה יפה לפני שיבוא בעלה מבית הכנסת, כדי שבבואו ימצא את השולחן ערוך והוא לסימן טוב, אך אם נזדמן שבא ולא ראה את השולחן ערוך - לא יתקוטט עם אשתו ולא יכעס כי הכעס הוא סימן רע ביותר, ובפרט בראש השנה אינו סימן טוב לאדם, ולא יקפיד אפילו בלב.
- ✓ כיון שהוא תחילת השנה, נוהגים לעשות סימנים לסימן טוב ולאכול דברים הרומזים לזה, והמנהג להביא בשתי הלילות של ראש השנה, תמרים, רימונים, תפוח מרוקח בדבש, רוביא (בערבית לוביא), כרתי, סילקא (תרד), וקרא (דלעת), ויש נוהגים לאוכלם בין קידוש לסעודה, אבל יותר נכון המנהג שאוכלים אותם בתוך הסעודה או לאחר ברכת המזון. וכשאוכלים בתוך הסעודה אין לברך "בורא פרי האדמה" על שום תבשיל של לוביא או קרא ושאר ירקות מבושלים אפילו אוכלם בלי פת, ויקדים תחילה לברך "בורא פרי העץ" על התמרים, ואם הם חדשים אצלו יברך גם "שהחיינו", ויכסם במפה בעת הקידוש לבל יפטרם בברכת שהחיינו של הקידוש, ובברכת העץ על התמרים נפטרו כל פירות חדשים שלפניו.
- ✓ יש להקדים תחילה את ברכת הנהנין ולטעום, ולאחר מכן לומר את ה"יהי רצון" ולטעום שוב. והשומע מחברו שאומר "יהי רצון", נכון שיענה אחריו "אמן", וכיון שברכו בורא פרי העץ על התמרים, נפטרו כל פירות העץ מברכת הנהנין, ויאמר עליהם ה"יהי רצון". וכשלוך הכרתי יאמר: "יהי רצון שיכרתו אויבנו וכו'" ואין צורך לאוכלו, כי אין רגילים לאכול דברים חריפים וחמוצים בראש השנה. ויש נוהגים לאכול ריאה ולומר "ראה נא בענינו וכו'" ו"יהי רצון שתאיר עינינו במאור תורתך".
- ✓ תפילות ראש השנה - יש לאומרם בשמחה ובנעימה קדושה, ולא יעורר את עצמו לבכות, ומכל מקום אם מתעורר מעצמו בכביה ומתפלל בדמעות שליש - אין בזה כל איסור כלל. ובתפילת שחרית אומרים ב' פעמים "ה' הוא האלוקים" לפני ה' מלך, ובין ישתבח ליוצר אומרים מזמור "מעמקים קראתה ה'", ובסוף העמידה יאמרו עושה "השלום" במרומיו. ולאחר החזרה אומרים "אבינו מלכנו" אפילו כשחל בשבת, אבל במקום שנהגו שלא לאומרו בשבת ישארו במנהגם, ולא ישנה אדם מן המנהג, שלא יבוא לידי מחלוקת.
- ✓ אוכלים ושותים ושמים בראש השנה ואין מתענים בו, אמנם לא יאכלו כל שבעם, למען לא יקלו ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם. ויש ללמוד תורה על השולחן, ולאחר ברכת המזון הולכים לבית הכנסת ואומרים תהילים בצבור עד תפילת מנחה.

(הבית היהודי)

לרפואתה השלמה והמהירה של חנה בת רבקה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לכל פניה, מערכת העלון ישא ברכה: ת.ד. 5190 חולון. טל': 03-5591756, פקס: 03-5584485